

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

edcamp
UKRAINE

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДВНЗ «ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» (Слов'янськ-Дніпро, Україна)

ІНСТИТУТ ЛИТОВСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ФОЛЬКЛОРУ (Вільнюс, Литва)

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ (Харків, Україна)

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО (Мелітополь-Запоріжжя, Україна)

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЕДКЕМП УКРАЇНА» (Харків, Україна)

«СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНА КУЛЬТУРА УЧАСНИКІВ І УЧАСНИЦЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ»

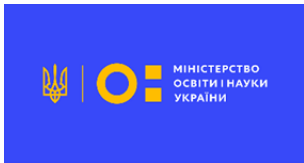
ЗБІРНИК ТЕЗ

II Міжнародної науково-практичної конференції

4 червня 2026 р.

Слов'янськ – Дніпро

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
(Слов'янськ-Дніпро, Україна)
ІНСТИТУТ ЛИТОВСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ФОЛЬКЛОРУ (Вільнюс, Литва)
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА
АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ (Харків, Україна)
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО (Мелітополь-Запоріжжя, Україна)
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЕДКЕМП УКРАЇНА» (Харків, Україна)

edcamp
UKRAINE

ЗБІРНИК ТЕЗ

II Міжнародної науково-практичної конференції
«СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНА КУЛЬТУРА УЧАСНИКІВ І УЧАСНИЦЬ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ»

4 червня 2026 року

Слов'янськ–Дніпро
2026

УДК 37.015.31:316.61:159.942(06)

С70

Соціально-емоційна культура учасників і учасниць освітнього процесу : збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції (4 червня 2026 р.) / ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» ; за заг. ред. Т. Євтухової. Слов'янськ ; Дніпро, 2026. 160 с.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Катерина
ЮР'ЄВА	– доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Владислав
ДИЧКО	– доктор біологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри фізичної терапії, фізичного виховання, спорту та біології, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Тетяна
ЄВТУХОВА	– завідувачка кафедри природничих та мистецьких дисциплін, кандидатка педагогічних наук, доцентка, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Галина
ПШЕНІЧКІНА	– докторка гуманітарних наук (етнологія), старша наукова співробітниця Відділу фольклорного архіву Інституту литовської літератури і фольклору, доцентка Дніпровської академії музики
Вікторія
ГРИНЬКО	– докторка педагогічних наук, професорка кафедри природничих та мистецьких дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Ольга
РАССКАЗОВА	– керівниця Лабораторії соціально-емоційного навчання ГО «ЕдКемп Україна», докторка педагогічних наук, професорка кафедри соціальної роботи Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
Маргарита
ВОРОВКА	– докторка педагогічних наук, професорка кафедри освітології та педагогіки мистецтва Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Подані у збірнику матеріали виступів учасників і учасниць Міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-емоційна культура учасників і учасниць освітнього процесу», яка відбулася 4 червня 2026 року в онлайн-форматі, висвітлюють концептуальні засади розробки програм та інструментів соціально-емоційного навчання і його інтеграцію в освітні програми закладів освіти України; розкривають мистецтво як ресурс психосоціального благополуччя дітей і педагогів.

Призначено для науковців/-иць, науково-педагогічних, педагогічних працівників/-иць, здобувачів/-ок вищої освіти, працівників/-иць соціальної та мистецької галузей.

За достовірність інформації, цитат, посилань на літературні джерела та вживання власних імен відповідальні автори публікацій.

Рекомендовано Вченою радою Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
Протокол № 12 від «29» червня 2026 р.

© Кафедра природничих та мистецьких дисциплін, 2026
©ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2026

ЗМІСТ

Напрямок 1. Концептуальні засади розробки програм та інструментів соціально-емоційного навчання

<i>Адаменко Олексій</i> Психологічні засади розвитку соціально-емоційної культури студентів у межах екзистенційно-аналітичної парадигми.....	7
<i>Асланян Тетяна</i> «Піскова реконструкція світу» як артпрактика розвитку соціально-емоційної культури дітей в умовах війни	9
<i>Воровка Маргарита</i> Соціально-емоційна культура як базис стійкості суб'єктів освітнього процесу в умовах кризи.....	12
<i>Головко Ілля, Печериця Наталія</i> Концептуальні засади розвитку ментального здоров'я підлітків засобами соціально-емоційного навчання в умовах війни.....	13
<i>Dutkevicienė Eleonora</i> Educational support as a community foundation: innovation, inclusion, and social resilience in Visaginas.....	16
<i>Заладовська Софія, Корнач Надія</i> Соціальна активність студентів як чинник становлення соціально зрілої особистості.....	17
<i>Керницький Олександр, Оніпченко Оксана, Зозуляк-Случик Роксоляна</i> Робота з сім'ями військовослужбовців Національної гвардії України як важливий фактор успішної психосоціальної реабілітації комбатантів.....	19
<i>Осипова Наталія, Євтухова Тетяна</i> Неформальна медіаосвіта як чинник інформаційної стійкості українських дітей у Литві.....	22
<i>Пахомов Ілля</i> Розвиток соціальної відповідальності педагогічних працівників закладів професійної освіти шляхом розвитку їхньої соціально-емоційної культури	24
<i>Пухальська Галин, Керницька Лада, Оніпченко Оксана</i> Соціальні травми дітей та підлітків в умовах війни: наслідки і шляхи їхнього подолання.....	27
<i>Твердохлебова Наталя, Рибалко Олена, Скориніна-Погребна Ольга</i> Соціально-емоційне навчання як інструмент формування психологічної безпеки здобувачів освіти.....	29
<i>Харламов Михайло</i> Вплив соціально-емоційного навчання на формування психологічного клімату колективів здобувачів вищої освіти в університетах.....	32
<i>Чемодурова Юлія</i> Роль соціально-емоційного навчання в створенні безпечного освітнього середовища.....	33
<i>Чуберкіс Вікторія</i> Психологічні чинники задоволеності стосунками у подружніх парах.....	35
<i>Катерина Юр'єва</i> Дослідження проблем соціально-емоційного навчання в європейській вищій музичній освіті (за результатами EPARM-2026).....	37

Напрямок 2. Досвід інтеграції соціально-емоційного навчання в освітні програми закладів освіти України

<i>Афанасьєва Тетяна</i> Соціально-емоційне навчання як чинник психосоціального благополуччя учасників освітнього процесу.....	42
<i>Беззуб Андрій</i> Формування м'яких навичок у майбутніх фахівців фізичної культури і спорту як умова розвитку їхньої емоційно-етичної компетентності.....	44
<i>Бондаренко Артем</i> Упровадження соціально-емоційного навчання у процесі формування медіаінформаційної грамотності здобувачів освіти.....	46
<i>Бондаренко Тетяна</i> Готовність учителів до соціально-емоційного навчання у процесі формування медіаграмотності учнів НУШ.....	49
<i>Волкова Катерина, Леценко Євгенія</i> Травмочутливий підхід у системі соціально-педагогічної підтримки учнівства в умовах воєнного стану.....	52

СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК БАЗИС СТІЙКОСТІ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ КРИЗИ

*Маргарита ВОРОВКА, професорка кафедри
освітології та педагогіки мистецтва
Мелітопольського державного педагогічного
університету імені Богдана Хмельницького, Україна*

У сучасному науковому дискурсі культура постає як багатовимірний соціокультурний феномен, що не обмежується лише накопиченням знань. Вона охоплює сукупність матеріальних і духовних надбань людства, відображаючи рівень розвитку особистості, її освіченість та здатність до творчої діяльності. Культура є активним чинником формування світоглядних орієнтацій та поведінкових стратегій людини.

В умовах соціокультурних трансформацій загальна культура виконує роль універсального регулятора, забезпечуючи етичну виваженість та соціальну відповідальність особистості. Проте сьогодні стає очевидним, що професійна культура фахівця не може вважатися повноцінною без глибокого духовно-практичного освоєння внутрішнього світу.

У ситуаціях екстремальних викликів (соціальних, воєнних чи економічних криз) загальна культура особистості проходить випробування на міцність і трансформується у свою прикладну форму – соціально-емоційну культуру. Якщо загальна культура відповідає на питання «що» ми робимо і «навіщо», то соціально-емоційна культура визначає, «як» ми витримуємо зовнішній тиск та як взаємодіємо під час дії деструктивних стресорів.

Соціально-емоційна культура – це інтегративне утворення особистості, що базується на загальнокультурних цінностях і виявляється у здатності свідомо регулювати власні емоційні стани, вибудовувати етичну взаємодію з оточенням та зберігати психологічну стійкість і професійну позицію в умовах кризи.

В умовах дестабілізації внутрішнього світу соціально-емоційна культура стає головним інструментом самозбереження:

- *захисний бар'єр*: запобігає професійному вигоранню та «втомі від співчуття»;
- *збереження професійної ідентичності*: дозволяє залишатися в межах «культури професійної діяльності», поєднуючи фахову виваженість із людською емпатією;
- *функція контейнування*: викладач із високим рівнем соціально-емоційної культури здатен створювати безпечне емоційне середовище для здобувачів, стабілізуючи їхній стан власним прикладом;
- *ресурс адаптації*: перехід від реактивної поведінки (паніки, апатії) до проактивної життєвої стратегії;
- *збереження когнітивної спроможності*: оволодіння культурою емоцій є передумовою для продовження навчання, оскільки дозволяє мозку фокусуватися на засвоєнні знань попри стрес;
- *концептуальні засади формування соціально-емоційної культури у програмах навчання*: соціально-емоційне навчання має розглядатися не як факультативний додаток, а як органічний компонент підготовки «фахівця нового типу».

Реалізація цього підходу базується на трьох принципах:

1. Рефлексивна домінанта: розвиток здатності до самоаналізу через щоденники емоцій та практики саморегуляції.
2. Етична відповідальність: усвідомлення зв'язку між емоційною стабільністю та здатністю приймати гідні професійні рішення в умовах тиску.
3. Інтегративність: упровадження елементів соціально-емоційної культури у зміст кожної дисципліни (через етичні дилеми та групову динаміку).

Професійна культура сьогодні неможлива без інструментарію саморегуляції: технік емоційної декомпресії, алгоритмів ненасильницької комунікації та методик резильєнтності. Саме соціально-емоційна культура не дозволяє освіті редукуватися до рівня технологічного виживання, забезпечуючи становлення світогляду, здатного протистояти деструктивним впливам середовища та свідомо конструювати майбутнє.

Соціально-емоційна культура в умовах кризи стає тим фундаментальним регулятором, який не дозволяє професійній підготовці редукуватися до рівня технологічного виживання. Саме через її розвиток відбувається становлення цілісного світогляду фахівця, здатного не лише протистояти деструктивним чинникам середовища, а й свідомо конструювати власну життєву стратегію всупереч будь-яким викликам.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Ілля ГОЛОВКО, здобувач першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти ОП «Соціальна робота»
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, Україна*

*Наталія ПЕЧЕРИЦЯ, кандидатка педагогічних наук,
доцентка, старша викладачка кафедри соціальної роботи
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, Україна*

Сучасні українські реалії, пов'язані з повномасштабною війною, суттєво впливають на психоемоційний стан населення, особливо дітей та підлітків. Саме підлітковий вік є надзвичайно чутливим періодом формування особистості, світогляду та емоційної стабільності. Умови війни супроводжуються постійною тривогою, небезпекою, вимушеним переміщенням, соціальною ізоляцією та нестабільністю освітнього процесу, що негативно позначається на ментальному здоров'ї української молоді. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває впровадження засобів соціально-емоційного навчання (СЕН), як ефективних механізмів розвитку ментального здоров'я підлітків.

Проблематику розвитку ментального здоров'я, емоційного інтелекту та соціально-емоційного навчання досліджували такі науковці, як: Р. Бар-Он, І. Бех, Д. Гоулман, Т. Дзюба, О. Елькін, Л. Карамушка, О. Кононенко, Г. Костюк, Р. Кемпбелл, С. Максименко, Дж. Майєр, В. Москалець, В. Панков, К. Саарні, О. Саннікова, П. Селовей, М. Селігман, С. Тищенко, Н. Чепелева та ін.